

Česká republika

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální škola, Litomyšl, T. G. Masaryka 590

T. G. Masaryka 590, 570 01 Litomyšl

Identifikátor školy: 600 100 979

Termín konání orientační inspekce: 5. - 11. listopad 2002

Čj.:	102 304/02-4033
Signatura:	oj4nw501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Speciální školy, Litomyšl, T. G. Masaryka 590, je od 1. října 2001 Pardubický kraj, Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice. Její právní postavení má od 1. července roku 2000 podobu příspěvkové organizace. Činnost školy probíhá nejen v hlavní školní budově, ale rovněž na dvou odloučených nemocničních pracovištích. Ke sloučení bývalé zvláštní školy se speciální základní školou při nemocnici (dále SpZŠ při nemocnici) a speciální mateřskou školou při nemocnici (dále SpMŠ při nemocnici) došlo k 1. červenci 2000. K tomuto datu byla provedena změna názvu školy.

Škola pomocí zvláštních výchovných a vyučovacích metod, prostředků a forem práce poskytuje výchovu a vzdělávání mentálně postiženým žákům a dětem dočasně umístěným ve zdravotnickém zařízení. V dnešní podobě ji tvoří celkem šest součástí:

- Speciální mateřská škola při nemocnici - kapacita 25 dětí
- Speciální základní škola při nemocnici - kapacita 12 žáků
- Zvláštní škola - kapacita 75 žáků
- Pomocná škola - kapacita 10 žáků
- Přípravný stupeň - kapacita 6 žáků
- Školní družina - kapacita 20 žáků

V letošním školním roce je soustavně vzděláváno 69 žáků ve zvláštní škole (7 tříd) a 5 žáků nižšího a středního stupně v pomocné škole (1 třída). Žádný žák školy není cizím státním příslušníkem. Zastoupeny jsou všechny ročníky zvláštní školy. Vzhledem k odlišnému počtu žáků stejného ročníku došlo k sestavení většiny třídních kolektivů spojením dvou ročníků. Pouze 20 žáků je místních, všichni ostatní dojíždějí z blízkého i vzdálenějšího okolí města. Pracuje jedno oddělení školní družiny s 12 žáky.

Ve speciální základní i mateřské škole při nemocnici je počet žáků a dětí pohyblivý, přičemž základní škola má jednu třídu a mateřská škola třídy dvě. Jedna třída SpMŠ při nemocnici je umístěna v budově bývalých městských jeslí, dnes ortooptickém oddělení očního lékařství Nemocnice Litomyšl. Pobyť dětí je zde celotýdenní (internátní), víkendy tráví u svých rodičů. Skupiny dětí se střídají v třítydenních turnusech. Druhé oddělení je umístěno v nemocnici v lůžkové části dětského oddělení stejně jako třída SpZŠ při nemocnici.

Ve většině tříd zvláštní školy, vzhledem k míře a hloubce zdravotního postižení, je umístěn adekvátní počet žáků v souladu s právní dikcí. Nižší naplněnost zaznamenávají kolektivy starších žáků školy. Celková kapacita školy stanovená rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol není překročena.

Výchovně vzdělávací proces je veden v souladu se vzdělávacím programem zvláštní školy čj. 22 980/97-22, schválený MŠMT ČR s platností od 1. září 1997, vzdělávacím programem pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, vydaný MŠMT ČR čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997 a vzdělávacím programem Základní škola čj. 16 847/96-2, upraveným dle specifik výuky ve zdravotnickém zařízení.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům zvláštní školy, SpZŠ při nemocnici a SpMŠ při nemocnici,
- materiálně technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům zvláštní školy, SpZŠ při nemocnici a SpMŠ při nemocnici,

- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole v předmětech uvedených níže v příslušné kapitole, ve SpZŠ při nemocnici a ve SpMŠ při nemocnici,
- efektivnosti využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům za období roku 2001,
- dodržování právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany (dále BOZP a PO), aktuálního stavu v dané problematice včetně vyhodnocení rizik a řešení mimořádných situací ve škole.

Vymezený předmět inspekční a kontrolní činnosti byl sledován a hodnocen v souvislosti s uvedenými poznatky a zjištěními v inspekčních zprávách čj. 102 131/99-4033, čj. 102 185/99-4033 a čj. 104 233/00-1164 z let 1999 a 2000.

<p>HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE, SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI A SPECIÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM</p>

Ředitel stojí v čele školy od roku 1994, zástupkyně byla jmenována do funkce v roce 1999.

Výuku žáků zvláštní školy zajišťuje tým 16 učitelů, jejichž dosažené vzdělání ve většině případů naplňuje právním předpisem stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a pozitivně se odráží v kvalitě pedagogické práce. Mezi nekvalifikované se řadí třídní učitelka 9. ročníku a zástupkyně ředitele s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro učitelství v mateřských školách, dále učitel pracovního vyučování a chemie v 9. ročníku zaměstnán na zkrácený pracovní úvazek (8 hodin týdně) a vychovatelka školní družiny zabezpečující 9 vyučovacích hodin týdně. Hospitační závěry signalizovaly pouze v případě výuky vychovatelky negativní dopad chybějící kvalifikace na úroveň vedení vyučovacích hodin. Dva učitelé, absolventi bakalářského studia, v současné době pokračují ve studiu magisterském. V souhrnu je pedagogický sbor zkušený, mladším kolegům, případně začínajícím, je věnována patřičná péče.

Ve třídě SpZŠ při nemocnici dlouhodobě působí učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Na 2 hodiny týdně dochází vyučovat cizí jazyky učitel místní základní školy. Obě pedagogické pracovnice SpMŠ při nemocnici mají úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost. V každé třídě pracuje na plný úvazek jedna učitelka.

V rámci celé školy byla ustanovena funkce výchovného poradce. Danou problematikou se systematicky a zodpovědně zabývá učitelka 4. ročníku, specializační studium výchovného poradenství neabsolvovala. Ve své činnosti úzce spolupracuje se svou kolegyní zabezpečující preventivní opatření sociálně patologických jevů, ohrožujících žáky školy. Důrazná péče je věnována zejména výchově k nekuřáctví, prevenci zneužívání drog a zamezení šikany.

Učitelé se dle svých možností a provozní situace ve škole účastní vzdělávacích akcí pořádaných zejména příslušným regionálním pedagogickým centrem a společností Chanuka (Společnost pro edukaci, osvětu a komplexní medicínu, sídlící v Poličce). Ředitel školy působí jako okresní metodik pro speciální školy, jedna učitelka jako lektorka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vědomostní potenciál vlastní i získaný si učitelé předávají na pedagogických radách a provozních poradách. Blíže specifikované metodické orgány nejsou ve škole založeny.

Poradním orgánem je pedagogická rada, jejíž činnost je prokazatelně zachycována. Vzhledem k velikosti školy vychází styl vedení zaměstnanců ředitele i jeho zástupkyně z každodenních osobních kontaktů a aktuální informovanosti. Těsným sepětím vedení s děním ve škole je neformální kontrola prováděna každodenně. Oficiální hospitační činnost je globálně

plánována a ředitelem školy realizována. Kritéria hodnocení práce zaměstnanců jsou písemně zpracována a známa.

Informace zákonným zástupcům žáků jsou k dispozici formou třídních schůzek, prostřednictvím žákovských knížek a v případech nutnosti osobní konzultací v průběhu školního roku.

Organizační uspořádání školy a hlavní úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání vycházejí z kvalitně zpracovaného, závazného interního dokumentu, který zahrnuje všechny důležité oblasti života školy. Rozvrh vyučovacích hodin jednotlivých tříd je sestaven v souladu s platným učebním plánem, avšak ve dvou případech nikoliv v zájmu psychohygienických potřeb žáků. Jeden den v týdnu se žáci 1. ročníku zvláštní školy vyučují pět hodin v jednom sledu (se zřizovatelem projednáno). Ve 4. - 9. ročníku je tříhodinová dotace tělesné výchovy soustředěna do jednoho vyučovacího bloku. Tím nejsou dodrženy zásady přiměřenosti a soustavnosti a zcela naplněny základní funkce tělesné výchovy, tj. kompenzační, zdravotně preventivní, kondiční a relaxační. Za hlavní příčinu tohoto stavu byly uvedeny ztížené organizační podmínky výuky, neboť část hodin tělesné výchovy je realizována ve sportovní hale nedaleké základní školy.

Za odloučená pracoviště zodpovídá zástupkyně ředitele. Každý měsíc jsou formou pedagogických porad konány společné schůzky, jejichž charakter je dle zápisů převážně organizační. Pedagogická problematika je řešena zejména ústní formou. Pro zkvalitnění činnosti učitelky SpMŠ společně s vedením školy navštívily obdobné pracoviště v Pardubicích, kde získaly poznatky z nové, progresivní metody práce, pojmenované „herní specialista“.

Značným obohacením žáků se každoročně stávají školou pořádané akce nejrůznějšího charakteru. Koná se plavecký výcvik, pobyt v přírodě, v zimě se vyjíždí lyžovat, pořádají se sportovní hry mládeže pro speciální školy v regionu. Žáci nacházejí uplatnění v soutěžích, na výstavách vlastnoručních výrobků apod. Účastní se akcí za kulturním poznáním. Při škole působí Sdružení pro pomoc mentálně postiženým, se kterým škola úzce spolupracuje.

Informace o vzdělávání a aktivitách školy za uplynulý školní rok poskytuje přehledně zpracovaná výroční zpráva o činnosti školy.

Personální podmínky jsou ve sledovaných oblastech celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM ŠKOLY

Škola sídlí od roku 1997 v přístavbě budovy gymnázia, dříve sloužící základní škole. Materiálně technické podmínky činnosti zvláštní školy, pomocné školy a školní družiny tudíž zůstávají v globálním pojetí totožné s poznatky a hodnocením uvedeným v inspekční zprávě z roku 1999. Budova prošla stavební rekonstrukcí v roce 1996. Patří Gymnáziu Litomyšl. Interiér školy je moderně a funkčně vybaven. V loňském roce byla zřízena počítačová učebna v rámci projektu Internet do škol. Vedle šesti nových počítačů pro žáky a jednoho pro vyučujícího byla učebna vybavena novým nábytkem včetně koberce.

Vzhledem k naplněnosti školy jsou prostorově omezené některé třídy, chybí dostatečné zázemí pro kabinetní účely. Přetrvává problém s vytápěním tělocvičny. Chybějící venkovní prostory kolem školní budovy komplikují zařazování relaxačních činností pro žáky.

V žákovské a učitelské knihovně je umístěno okolo 1500 knižních titulů, frekvence výpůjček ze strany žáků je nízká.

Výuka hospitovaných hodin probíhala z převážné části v kmenových třídách, které jsou zdařile vyzdobeny pracemi žáků a účelně zařízeny didaktickými materiály a informativními zdroji. K výuce jsou pravidelně využívány učebnice a pracovní sešity odpovídající platnému vzdělávacímu programu. Velmi dobré materiálně technické zázemí školy (kopírka, počítač, televize, videa, radiomagnetofony atd.) umožňuje učitelům kvalitní přípravu na vyučování. Provedené hospitace potvrdily využívání těchto zdrojů.

Dominantní předmět pracovní vyučování a jedna z jeho složek, tj. dílenské práce, se uskutečňují ve vybavené školní dílně, výuka vaření probíhá ve cvičné kuchyni. Složitější situace je ve výuce prací v domácnosti, které většinou probíhají v kmenových třídách, které neposkytují vyhovující materiální podmínky. K dispozici je ve škole jeden šicí stroj šlapací a jeden kufříkový elektrický. Absence odborné pracovny je občas kompenzována využitím keramické dílny v Domě dětí a mládeže Litomyšl a dílenského zázemí v církevním zařízení Naděje pro pomoc opuštěným dětem.

SpZŠ při nemocnici má stále k dispozici jednu malou třídu, která je současně učebnou i veškerým zázemím pro vyučující. Do třídy byly instalovány dva počítače, jejich umístění na starém nevyhovujícím nábytku však nevytváří vyhovující psychosomatické podmínky pro výuku žáků. Netěsnící okna přinášejí v zimním období komplikace s vytopením třídy. Vybavenost třídy alternativními učebnicemi a učebním materiálem je na úrovni srovnatelné s obdobnými školami při nemocnici.

Výrazně se zlepšily materiální podmínky třídy SpMŠ v nemocnici, kde od poslední inspekce došlo ke změně pedagogické pracovnice. Její lidský, pedagogický i odborný přístup k potřebám nemocných dětí je silně zřetelný. Dle finančních možností vzniklo velmi podnětné, stimulující prostředí. Méně vyhovující zůstávají malé prostory obou heren. Nemocnice investovala finanční prostředky na modernizaci vybavení pokojů pro děti, které jsou upoutány na lůžko (televize, videa). Materiální vybavení druhé třídy SpMŠ, třídy ortoptické, se vcelku nezměnilo. I zde však dochází, ale v menší míře, k průběžnému doplňování hraček a výtvarného materiálu. Ve třídě jsou zastoupeny speciální pomůcky pro provádění pleoptických cvičení. Uspořádání nábytku a úprava prostředí, což ovlivňuje psychiku dítěte při pobytu v zařízení, jsou v této třídě málo podnětné. Vybavení dětských pokojů z hlediska psychohygieny je na vyšší úrovni. Na těchto podmínkách se podílela především učitelka SpMŠ, přestože tyto prostory patří zdravotnickému zařízení.

Materiálně technické podmínky jsou ve sledovaných oblastech celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE DLE STANOVENÉHO PŘEDMĚTU INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Realizace vzdělávacích programů

Porovnáním údajů v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol s údaji uvedenými ve zřizovací listině školy nebyl zjištěn nesoulad.

Výuka je realizována v souladu se zařazením školy do sítě škol.

Výuka probíhá v souladu se zvolenými vzdělávacími programy a se specifiky výchovně vzdělávacího procesu speciální základní školy při nemocnici.

Vedená dokumentace školy průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Kontrola plnění učebních plánů a vzdělávacích programů je zajištěna.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE

Průběh a výsledky vzdělávání v 1. – 5. ročníku zvláštní školy v předmětech matematika, prvouka, vlastivěda a hudební výchova

Hospitované hodiny byly vedeny čtyřmi vyučujícími včetně jedné nekvalifikované. Právě v těchto hodinách byly patrné metodické a didaktické nedostatky v podobě nepřizpůsobení tempa výuky možnostem žáků, převahy učitelského verbalismu, nerovnoměrného rozvržení vyučovacího času apod. Základem stavby ostatních vyučovacích hodin bylo důsledné respektování didaktických zásad.

Vyučující byly zodpovědně připraveny, což se většinou pozitivně odráželo v organizaci vyučovacích hodin. Ve většině z nich důsledně dbaly na dodržování předem stanovených pravidel, výuka nebyla ničím narušována. Bylo zřejmé, které konkrétní vědomosti, dovednosti, návyky a postoje chtějí u žáků postupně rozvíjet.

Používaná vstupní motivace byla založena na žákovských zkušenostech a pohotovosti reagovat. Během jednotlivých činností je učitelky povzbuzovaly pochvalou, pozitivním hodnocením a oceněním snahy.

V metodicky zdařilých hodinách vyučující přizpůsobovaly tempo výuky mentálním možnostem žáků. Vzdělávací cíle byly stanoveny přiměřeně jejich věkovým a individuálním zvláštnostem. Učitelky jsou seznámeny s psychologickou a speciálně pedagogickou diagnózou svých žáků a ve většině případů znají jejich sociální zázemí. Respektují jejich různý vývojový stupeň i nerovnoměrné rozložení individuálních schopností a možností. V hodinách volily pestré a pro žáky zajímavé vyučovací metody a formy práce. Pozitivní bylo časté a promyšlené používání názorných pomůcek a učebního materiálu, v hudební výchově rytmických nástrojů a fléten.

Atmosféra většiny hodin byla příznivá, charakteristická vzájemnou důvěrou a pozitivními vztahy mezi učitelkami a žáky.

Výuka matematiky, vlastivědy, prvouky a hudební výchovy je velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v 6. – 9. ročníku v humanitních předmětech český jazyk, občanská výchova a řečová výchova

Sledovaná výuka byla vedena odborně a pedagogicky způsobilými vyučujícími i učitelkami bez potřebné kvalifikace. Příprava na výuku se pohybovala většinou v intencích velmi dobré kvality. Vyučující pracují dle sestavených tematických plánů učiva zpracovaných v souladu s dikcí daného vzdělávacího programu. Fond používaných učebnic a učebních textů je odpovídající potřebám speciálního školství. Současné vybavení školy didaktickou technikou je, jak již bylo konstatováno, na výši, ale ve sledované výuce příliš často využita nebyla. Způsob, kterým byla vedena převážná část hodin, umožňuje uplatnění psychohygienických zásad jako nezbytnost v působení na handicapované žáky. Relaxační pasáže však byly zařazovány pouze některými vyučujícími.

V části hospitovaných hodin byla realizována klasická metoda výuky, tj. působení pedagoga na všechny žáky jednotně místy přinášející snížení efektivity žákovské práce. Prostoru pro vlastní aktivitu bylo žákům poskytnuto kvantitativně různě od téměř nedostatečného s převahou monologu učitele až po častou možnost širokého uplatnění žáků. Výuku českého

jazyka v 9. ročníku provázelo hodně negativních prvků od samoučelnosti učitelského projevu přes nevhodné metody a formy práce vedoucí k pasivitě a malému zájmu žáků o danou tematiku. Naopak ve třídách 6. a 9. ročníku byla znamenitě zvládnuta organizačně obtížná výuka, byly zařazovány pestré metody a formy práce, učitelky volily přiměřené tempo s ohledem na možnosti žáků. Také výuka občanské výchovy a řečové výchovy byla vysoce efektivní s metodami práce vzbuzujícími zájem žáků o daný předmět. Byly zaznamenány alternativní formy práce, soutěživé prvky a cílený rozvoj slovní zásoby. Tyto hodiny byly organizačně velmi dobře zvládnuté, vyznačovaly se potřebnou škálou kvalitních metodických prvků a forem práce, zařazením relaxačních a simulačních vstupů, vzorovým mluveným projevem vyučujících. Byly využity názorné pomůcky, individuální neformální přístup učitele k žákům a přiměřená tolerance vůči jejich specifickým projevům.

Sešity žáků jsou vyučujícími ve sledovaných předmětech kontrolovány. Většina učitelů oceňovala výkony žáků slovně, místy docházelo k pochvalě za snahu a pokrok. Bylo zaznamenáno vedení žáků k sebehodnocení vlastního výkonu. Hodnocení práce žáků v hodinách bylo provedeno pouze v některém závěru vyučovacích hodin.

Komunikativní dovednosti žáků byly rozvíjeny s různou mírou intenzity vzhledem k možnostem zdravotně postižených žáků. V některých hodinách byli žáci cíleně vedeni ke správné výslovnosti a zdokonalování mluveného projevu, zejména ve výuce řečové výchovy. Více příležitostí k uplatnění se zpravidla poskytovalo ze strany vyučujících rychlejší a aktivnějším žákům, pomalejší setrvali v pasivnějším sledování vyučování. Ve většině hospitovaných hodin bylo možno pozorovat korektní vztahy mezi žáky a učiteli a žáky navzájem.

Výuka humanitních předmětů je velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v 6. – 9. ročníku zvláštní školy v přírodovědných předmětech matematika, fyzika, zeměpis, přírodopis a chemie

V rámci sledování výuky výše uvedených předmětů proběhla hospitační činnost u sedmi vyučujících. Jejich příprava na vyučování byla většinou kvalitní. Stanovené cíle rámcově korespondovaly s možnostmi žáků. K nejzdařilejším hodinám patřila výuka fyziky, vyznačující se metodickou propracovaností, motivačními prvky průběžně zařazovanými, příjemnou atmosférou a velmi pěkným vztahem učitele k žákům. Jednu hodinu matematiky negativně ovlivnila nepřipravenost nekvalifikované vyučující.

Učitelé žáky průběžně motivovali hrou, soutěží, pochvalou, povzbuzením, oceněním za práci (obrázky, body, sladkost apod.), využívali jejich praktické znalosti, uplatňovali mezipředmětové vztahy. Po zařazení samostatné práce často následovala kontrola správnosti řešení, žáci měli možnost zpětné vazby. Pedagogové je směřovali k samostatnosti, sebekontrolě a sebehodnocení. Hodnocení bylo zaměřeno pozitivně, ve většině hodin našli žáci úspěšné uplatnění. V závěru výuky občas chybělo celkové zhodnocení jejich výkonů.

Učitelé vedli vyučování frontálním způsobem, převažovaly společné aktivity občas vystřídané samostatnou činností. V několika hodinách vyučující aplikovali prvky kooperativního učení, práci ve dvojicích či skupinách, pro zpestření zařazovali soutěže, hry, zajímavé úkoly z praktického života. Při výkladu nového učiva vycházeli z životních zkušeností žáků, rozvíjeli jejich logické myšlení, poznatky vyvozovali na základě rozhovoru. Sledovanou výuku doplňovalo množství učebních pomůcek – mapy, obrazový materiál, řádová počítadla, kartičky s příklady, špejle, papírové hodiny, modely těles, kalkulačky, stavebnice pro pokusy s elektřinou, ukázky elektromagnetu, výrobků z železa a hliníku a nakopírované pracovní listy. Tempo výuky bylo přiměřené, relaxační části učitelé začleňovali celkem pravidelně,

vyplňoval je pohyb, protažení. V jedné hodině písemné procvičování učiva vhodně doprovázela uvolňující hudba. Při vyučování vládla klidná atmosféra, intenzivní komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Vyučující rozvíjeli komunikativní dovednosti a slovní zásobu žáků. Respektovali jejich osobnost, uplatňovali k nim vlídný a trpělivý přístup.

Výuka přírodovědných předmětů je velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování na I. – III. stupni zvláštní školy

Hospitované hodiny pracovního vyučování byly vedeny vyučujícími, jejichž připravenost na výuku byla zřejmá, vedená v souladu s tématickými plány učiva. Byly sledovány dílenské činnosti, práce kuchařské ve cvičné kuchyni i několik pracovních skupin umístěných v kmenových třídách, které neposkytují manuálním činnostem optimální podmínky. Přesto i v těchto třídách profesionálním působením učitelů byla nastolena příjemná pracovní atmosféra.

Učitelé žáky pozitivně motivovali, seznámili je s praktickým využitím zhotoveného výrobku. K žákům přistupovali diferencovaně, s přihlédnutím k jejich individuálním osobnostním zvláštnostem, aktuálním potřebám i momentálnímu zdravotnímu stavu.

V organizaci vyučování ve cvičné kuchyni převažovala práce ve skupinách, popřípadě ve dvojicích. Při ostatních činnostech učitelé vedli žáky ke vzájemné spolupráci a pomoci. Vhodná struktura sledovaných hodin umožňovala efektivní využití vyučovacího času. Pracovní postupy byly většinou jednoznačně vysvětleny, žáci byli vedeni k samostatnosti. Vyučující průběžně sledovali techniku a způsob práce s různým náčiním, náradím a pomůckami a vedli žáky k požadované manuální zručnosti. Během výuky posilovali jejich zájem o činnost častým povzbuzováním a pozitivním hodnocením. Vhodnou organizací činností byly naplněny psychohygienické i bezpečnostní požadavky na výuku.

Komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na vzájemně kladných vztazích, důvěře, pochopení a ochotě spolupracovat. V průběhu hodin byly rozvíjeny komunikační dovednosti žáků nejen prací ve skupinách či ve dvojicích, ale i tím, že vyučující důsledně dbali na dodržování předem stanovených pravidel chování.

Výuka pracovního vyučování je velmi dobrá.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SPECIÁLNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI

Výuka žáků ve třídě SpZŠ při nemocnici probíhá dle příslušných redukováných učebních programů vzhledem ke zdravotnímu stavu pacientů a léčebným zákrokům. Třída je umístěna na dětském oddělení místní nemocnice. Skladbu vyučovaných předmětů tvoří český jazyk, matematika a cizí jazyky. Na základě zájmu žáků jsou zařazovány výchovné předměty, především výtvarná výchova. Vyučující respektuje jednotlivé vzdělávací programy kmenových škol svých žáků. Nově se ve výuce objevily počítače. Někteří žáci (navíc postižení oční vadou) u nich strávili neúměrně mnoho času.

Současný trend směřuje ke zkracování délky hospitalizace. V průměru pobývá dítě v nemocničním ošetření 3 - 5 dnů vyjma dětí s oční vadou. Vzhledem ke krátkodobé péči školy a značné redukci učiva lze pouze konstatovat, že vyučující usiluje o návaznost učiva na kmenovou školu žáků.

Jsou uplatňovány oba způsoby výuky, tj. kolektivní i individuální u lůžka imobilního dětského pacienta. Pravidelně se opakující činností je však každodenní dopolední výuka žáků

přicházejících z ortooptického oddělení. Na péči o žáky v lůžkové části dětského oddělení zbývá vyučující málo prostoru.

V přístupu a hodnocení žáků převládá individuální přístup. Psychoterapeutické působení na žáky nebylo dostatečně zřetelné, chyběla výraznější motivace. Žákům dlouhodobě umístěným u stolu nebo u počítače nebyla zajištěna dostatečná psychická a somatická hygiena.

Spolupráce učitelky a zdravotnického personálu je průběžná. Kontakt s místními kmenovými školami žáků provádí učitelka osobním jednáním. V dalších případech je volena telefonická domluva. Pokud je pobyt dítěte v nemocnici delší (více než 14 dnů), je kmenové škole zasílán osobní záznam o žákovi. Vypovídající hodnota tohoto dokumentu však není vysoká. Zápisy probíraného učiva jsou učitelkou vedeny pouze ve formě příprav na individuální výuku žáků.

Fond alternativních učebnic a učebních pomůcek je dostačující, rovněž učební materiál, knihy, časopisy, případně stavebnice a hračky pro menší děti tvoří vybavenost školy v běžném měřítku.

Režim školy je předurčen chodem zdravotnického zařízení. Je dbáno na čistotu a pořádek. Děti jsou vedeny k estetickému citění. Ve vztazích mezi učitelkou a žáky a žáky navzájem byl zjištěn standardní stav.

Výuka ve speciální základní škole při nemocnici je průměrná.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE VE SPECIÁLNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE PŘI NEMOCNICI

Realizace výchovně vzdělávacího programu

Pro výchovně vzdělávací činnost byl vytvořen vzdělávací program pod názvem „Bez strachu a obav“, vystihující hlavní poslání pedagogů v podmínkách SpMŠ při nemocnici. V programu jsou stanovena pravidla využití a rozpracování cílů a obsahu nově celostátně zaváděného "Rámcového programu pro předškolní vzdělávání" čj. 14 132/01-22 (dále RVP).

Ve třídě dětského oddělení v nemocnici má učitelka na základě koncepce podrobně a promyšleně zpracován vlastní roční plán s názvem „Pojď, budeme si hrát“ s hlavním cílem a dílčími úkoly v oblasti biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Obsah vzdělávací činnosti se odvíjí od charakteristik jednotlivých ročních období a lidových tradic a je zpracován v měsíčních plánech. V ortooptické třídě učitelka při plánování vzdělávací práce využila předcházející formu tematického plánování bez využití zásad plánování daných RVP. Zvolené cíle a úkoly vycházejí z vlastního ročního plánu zpracovaného rovněž na podmínky třídy. Jednotlivá témata jsou motivačně propojená. V práci pedagoga jsou zařazena pleoptická cvičení s dětmi jako každodenní součást vzdělávacího procesu.

Negativní změnou od poslední inspekce v ortooptické třídě je absence pedagogické diagnostiky dětí, jejíž výsledky by učitelka dále mohla využívat ve svém působení na děti, které byly opětovně zařazeny k dalšímu léčebnému pobytu. Pozornost je nadále věnována logopedické péči.

Realizace vzdělávacího programu je v souladu s obecně platnými cíli předškolní výchovy.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce

Obě učitelky ve své vzdělávací činnosti upřednostňovaly hru jako hlavní prostředek výchovy. Ve třídě v nemocnici převažovala individuální práce s dítětem, zajišťování jejich potřeb promyšleným psychoterapeutickým působením. Využitím formy herní specialista jsou se souhlasem rodičů odstraňovány bariéry obav a negativních pocitů z léčebných procedur. Tento složitý psychologický proces dítěte je společně realizován i s celým ošetřujícím zdravotním personálem pod vedením vrchní sestry. Učitelka byla při sledované činnosti dominantní osobností. Měla dokonalý přehled o všech dětech, mezi ní a dětmi byl vytvořen zcela bezprostřední vztah důvěry, dovedla pohotově a s potřebnou mírou citlivosti reagovat na všechny situace a dětská přání. Ve sledované činnosti převažovaly komunikativní prvky, uplatněny byly výtvarné, pracovní i poznávací aktivity. Velmi dobře fungovala spolupráce s přítomnými rodiči hospitalizovaných dětí.

V ortooptické třídě se učitelka zaměřila na předávání určité sumy poznatků z oblasti poznání. Děti dovedla motivačně upoutat k navozené činnosti, již méně se dařilo jejich pozornost udržet. Realizované činnosti byly dobře promyšlené, s dostatečným a rozmanitým množstvím stimulujících pomůcek. Krátká soustředěnost, odbíhání od činnosti ke hře a malý zájem přijímat nové poznatky, to vše bylo způsobeno „těšením se domů“ (děti byly v zařízení poslední den před odjezdem). Učitelka metody a formy řízených činností této skutečnosti nepřizpůsobila. Chyběl prostor pro citový prožitek dětí, blízký a citlivý kontakt učitelky s dítětem (komunitní kruh). Naopak průběh spontánních činností byl klidný, vyrovnaný, učitelka reagovala na přání dětí, rozvíjela mluvní situace, dovedla se dítěti více citově přiblížit a uspokojovat jeho potřeby a zájmy. U všech dětí (i školou povinných) předcházela stresovým situacím, které navozovaly zdravotní sestry strohými příkazy a pokyny spojenými jak s přesunem starších dětí do základní školy, tak i na ortooptická cvičení.

Sledovaná výchovně vzdělávací činnost byla vynikající ve třídě SpMŠ v nemocnici, v ortooptické třídě byla velmi dobrá.

Průběhové výsledky výchovně vzdělávací činnosti

Zavádění metody "herní specialista" má na děti velmi pozitivní vliv. Učitelka i zdravotní sestry získávají při jejím uplatňování první zkušenosti. Výsledkem vzdělávací činnosti ve třídě v nemocnici je především bezstresový a klidný pobyt s vyšším léčebným účinkem.

Pokroky dětí v ortooptické třídě byly zaznamenány především v oblasti grafomotoriky, které je věnována soustavná péče. Pozitivem je rovněž prováděná logopedická prevence. Pro děti jsou ke zpříjemnění pobytu v zařízení vždy připraveny další doplňkové činnosti, např. vycházky po městě s poznáváním kulturních památek, návštěvy filmových a divadelních představení, jsou realizovány zábavné činnosti spojené s oslavou lidových tradic (Mikuláš, karneval, Den dětí apod.).

Celkově má výchovně vzdělávací činnost velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Nejčastějším nástrojem zjišťování výsledků výchovně vzdělávacího procesu je prověřování vědomostí žáků písemnou nebo ústní formou v souladu s platným klasifikačním řádem. Pozornost je věnována úrovni žakovských prací, rukodělným výrobkům, aktivitě žáků a snaze o dobré školní výsledky. Z pozorování života školy a na základě analýz pedagogických dokumentů je zřejmé, že tým pracovníků školy usiluje o tvorbu pozitivního školního prostředí.

Dle pedagogy zjištěných skutečností přetrvávají obtíže se žáky, jejichž oprávněné přeřazení ze základní školy se z různých příčin oddalovalo. Zpravidla je konstatováno zanedbání vědomostní úrovně žáků.

Ze zápisů z pedagogických rad vyplývá, že sumarizací výsledků vzdělávání a výchovy se pedagogický sbor zabývá a vyvozuje další strategii působení na žáky za účelem eliminovat nedobré školní výsledky žáků a udělená výchovná opatření.

Ze závěrů provedených hospitací ve sledovaných součástech speciální školy a na základě analýzy pedagogické dokumentace a rozhovorů s učiteli je průběh vzdělávání a výchovy vzhledem k převaze pozitivních zjištění ve svém souhrnu velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a požární ochrana

Byl zjišťován aktuální stav v dané problematice v rozsahu uvedeném v úvodní kapitole inspekční zprávy včetně kontroly dodržování obecně závazných právních předpisů.

Nebylo zjištěno porušení obecně závazných právních předpisů.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM ZA OBDOBÍ ROKU 2001

Na rok 2001 byly škole stanoveny závazné ukazatele mzdové regulace (limit prostředků na platy, limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci a limit počtu zaměstnanců). Kontrolou účetních dokladů a mzdových výkazů za rok 2001 bylo zjištěno, že stanovené limity byly dodrženy.

Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu bylo ve stanoveném termínu provedeno.

Dle účetních dokladů bylo zjištěno, že přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu byly zcela vyčerpány. Finanční prostředky na neinvestiční výdaje byly převážně použity na pokrytí mzdových nákladů a zákonných odvodů. Ze zbývajících finančních prostředků přidělených na ostatní neinvestiční výdaje byl hrazen nákup učebnic, učebních pomůcek, cestovní náklady a vzdělávání zaměstnanců.

Výroční zpráva o hospodaření za rok 2001 nebyla vypracována. Škola vypracovala pouze zprávu o činnosti školy.

Kontrolou účetních dokladů a mzdových výkazů bylo zjištěno, že finanční prostředky poskytnuté škole ze státního rozpočtu byly použity k účelu, pro který byly určeny.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Speciální školy, Litomyšl, T. G. Masaryka 590, vydaná Pardubickým krajem dne 13. prosince 2001, čj. KrÚ/KH-2439.17/2001 s účinností od 1. října 2001
2. Příloha č. 1 ke zřizovací listině čj. KrÚ/KH-2439.17/2001
3. Rozhodnutí MŠMT Praha o zařazení Speciální školy, Litomyšl, T. G. Masaryka 590, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 20. února 2002, čj. 33 012/01-21
4. Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22, schválený MŠMT ČR s platností od 1. září 1997
5. Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně čj. 24 035/97-22, schválený MŠMT ČR s platností od 1. září 1997
6. Vzdělávací program Základní škola včetně úprav a doplňků čj. 16 847/96-2, vydaný MŠMT ČR s platností od 1. září 1996
7. Výkaz Škol (MŠMT) V4-01 podle stavu k 30. září 2002
8. Příloha k výkazu Škol (MŠMT) V4b-01 podle stavu k 30. září 2002
9. Příloha k výkazu Škol (MŠMT) V4c-01 podle stavu k 30. září 2002
10. Výroční zpráva Speciální školy, Litomyšl, T. G. Masaryka 590, za školní rok 2001/2002 ze dne 25. září 2002
11. Dokument „Organizační struktura a hlavní úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání ve školním roce 2002/2003“ ze dne 30. srpna 2002
12. Provozní řád Speciální školy Litomyšl ze dne 1. července 2001
13. Organizační řád školy ze dne 1. února 1999
14. Školní řád ze dne 2. září 2002
15. Evidence žáků školy pro školní rok 2002/2003
16. Rozvrhy hodin pro školní rok 2002/2003
17. Záznamy z pedagogických rad školního roku 2002/2003
18. Třídní knihy tříd zvláštní školy školního roku 2002/2003
19. Třídní výkazy tříd zvláštní školy školního roku 2002/2003
20. Katalogové listy žáků školy (výběr)
21. Osobní dokumentace žáků školy
22. Tématické plány pro školní rok 2002/2003 hospitačně sledovaných předmětů
23. Rozdělení žáků zvláštní školy do skupin pro výuku tělesné výchovy a pracovního vyučování pro školní rok 2002/2003
24. Kritéria přidělování nenárokových složek platu pro školní rok 2002/2003
25. Seznam žactva školy při SpZŠ při nemocnici, Litomyšl
26. Výkaz o počtu žactva (SpZŠ při nemocnici)

27. "Osobní záznamy" (SpZŠ při nemocnici)
28. "Osobní listy pro přijetí žáka do SpZŠ v Litomyšli"
29. "Přípravy" (SpZŠ při nemocnici)
30. Příloha k výkazu o speciálních školách o mateřské škole škol (MŠMT) V4d-01 podle stavu k 30. září 2002
31. Organizační řád Speciální mateřské školy při nemocnici pro školní rok 2001/2002
32. Vnitřní řád Speciální mateřské školy ze dne 2. září 2002
33. Denní režim ve třídě SpMŠ při nemocnici a v ortooptické třídě
34. Rozpis pracovní doby učitelky ve třídě SpMŠ v nemocnici a v ortooptické třídě
35. Seznamy dětí obou tříd SpMŠ podle stavu ke dni 6. a 7. listopadu 2002
36. Plán kontrol a činností pro školní rok 2002/2003 ve SpMŠ
37. Pracovní náplně učitelek SpMŠ a zástupkyně ředitele - bez data zpracování
38. Školní vzdělávací program SpMŠ při nemocnici s názvem „Bez strachu a obav“ ze dne 16. září 2002
39. Analýza činnosti Speciální mateřské školy při nemocnici za školní rok 2001/2002
40. Třídní vzdělávací program třídy v nemocnici pod názvem „Pojď, budeme si hrát“ pro školní rok 2002/2003
41. Plán výchovně vzdělávací činnosti třídy v nemocnici na jednotlivé měsíce (září, říjen, listopad 2002)
42. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti ortooptické třídy pro školní rok 2002/2003
43. Týdenní tematické plány výchovně vzdělávací činnosti ortooptické třídy (říjen, listopad 2002)
44. Přehled výchovné práce třídy speciální MŠ při nemocnici ve školních letech 2001/2002 a 2002/ 2003
45. Přehled výchovné práce ortooptické třídy speciální MŠ ve školních letech 2001/2002 a 2002/ 2003
46. Závazné ukazatele rozpočtu k 30. listopadu 2001
47. Výkaz Škol P1-04 za 1. – 4. čtvrtletí 2001
48. Rozvaha za rok 2001
49. Výkaz zisku a ztráty za rok 2001
50. Kniha účetnictví za rok 2001
51. Namátkově vybrané účetní doklady (přijaté faktury a pokladní doklady) za rok 2001
52. Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu za rok 2001
53. Osvědčení o školení „Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školách a školských zařízeních“ pro ředitele škol ze dne 15. listopadu 1999
54. Osvědčení o doškolení „Zákoník práce § 132 až § 138“ ze dne 8. března 2001
55. Osvědčení o absolvování školení vedoucích zaměstnanců v oblasti požární ochrany ze dne 8. března 2001
56. Presenční listiny o proškolení žáků o BOZP a seznámení s vnitřním řádem školy provedené v 1. týdnu září 2002
57. Průkaz zdravotníka zotavovacích akcí ze dne 12. ledna 2001 s platností do 12. ledna 2006 pro ředitele školy, vydaný Českým červeným křížem
58. Vnitřní řád tělocvičny ze dne 2. září 2002
59. Provozní řád cvičné kuchyně ze dne 4. září 2000

60. Dílenský řád ze dne 4. září 2002
61. Pracovní řád učebny výpočetní techniky ze dne 28. srpna 2002
62. Vnitřní řád speciální mateřské školy ze dne 2. září 2002
63. Prověrka bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ze dne 2. září 2002 s konkrétními termíny odstranění drobných závad
64. Kniha úrazů s prvním záznamem dne 29. ledna 1997 a posledním záznamem dne 4. listopadu 2002
65. Přehled nebezpečí, popis a charakteristika rizik pro žáky ze dne 1. června 2001
66. Traumatologický plán ze dne 1. září 2000
67. Kontrola tělovýchovného náradí ze dne 23. ledna 2002 (bez závad)
68. Revizní karty 66 kusů elektrických spotřebičů včetně těch, které by mohli používat i žáci v pracovním vyučování, se záznamy ze dne 24. října 2002
69. Zpráva o revizi elektrického zařízení ze dne 11. června 2002 pro učebnu informatiky
70. Prohlášení, že provozované činnosti jsou bez zvýšeného požárního nebezpečí s účinností od 1. září 2002, schválené 30. srpna 2002
71. Požární kniha, vedená od 23. července 2002
72. Stanovení organizace zabezpečení požární ochrany ze dne 2. září 2002
73. Cvičný nácvik požárního poplachu ze dne 7. června 2002 (třídní kniha třídy 8. ročníku pro školní rok 2001/2002)
74. Inspekční zpráva čj. 102 131/99-4033 ze dne 30. března 1999
75. Inspekční zpráva čj. 102 185/99-4033 ze dne 10. května 1999
76. Inspekční zpráva čj. 104 233/00-1164 ze dne 8. června 2000

ZÁVĚR

Speciální škola kvalitním způsobem zabezpečuje komplex výchovně vzdělávacích činností a speciální péče o děti a žáky se zdravotním postižením, o nemocné nebo zdravotně oslabené. Erudovaný pedagogický sbor svým pozitivním přístupem k žákům vnáší do školní atmosféry přívětivé klima založené na důvěře a přiměřené toleranci. Často uplatňovaný individuální přístup k handicapovaným dětem a žákům napomáhá k dosažení adekvátních školních výsledků žáků.

Personální potenciál školy vytváří předpoklad úspěšné výchovně vzdělávací práce většiny členů pedagogického sboru. Aktivity pořádané nad rámec povinného vzdělávání obohacují kulturní, sportovní a společenský život žáků. Ve vedení školy převládá flexibilita, systematickosti a vsřícnost.

Materiálně-technické zázemí se dle finančních možností zdokonaluje a vytváří odpovídající podmínky výchovně vzdělávacímu procesu. Velkým kladem je vysoká estetičnost a funkčnost školních prostor včetně udržování stálé čistoty ve školní budově.

Ze srovnání se zjištěními a závěry minulých inspekcí škola usiluje o dlouhotrvající proces zkvalitňování poskytovaných pedagogických služeb. K mírné stagnaci ve vývoji došlo ve speciální základní škole při nemocnici a speciální mateřské škole při nemocnici, třídě na ortooptickém oddělení. Naopak pozitivní změny ve všech sledovaných oblastech byly zaznamenány ve třídě speciální mateřské školy dětského oddělení v nemocnici.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Škodová	E. Škodová v. r.
Členové týmu	Mgr. Mirka Machková	M. Machková v. r.
	Mgr. Kateřina Žežulová	K. Žežulová v. r.
	Marcela Pechancová	M. Pechancová v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Jan Bakeš
Lenka Hrubá
Eva Nováková

V Pardubicích dne 2. prosince 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. ledna 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Jan Janyпка	J. Janyпка v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy by byly její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Pardubický kraj	2003-01-31	102 036/03-4033
Zřizovatel: Pardubický kraj	dtto	dtto
Rada školy	Není zřízena.	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.